

Mavisiz ADA'YI OKURKEN

ADA, Anlatı, Şenol Yazıcı IST-2011

Şenol Yazıcı'nın ADA kitabı maviADA'ya 2013 abonesi olduğum için gönderilmiş adresime. Sevindim, ama imzasız oluşuna içerledim, açıp sordum da... Belki siz sevmesiniz, yitip gitmesin kitap, seven birine armağan edersiniz, diye düşünmüş olabilir, gönderen arkadaşlar, dediler. Akla yakın. Ama ilgimi çekti bu kez, okumaya başladım.

ANLATI imiş türü. Anlayamadım. Sözlüklere baktım. Hikâye diyor ama burada olaylar, kahramanlar yok, denemede değil pek. Daha ziyade ŞİİRSEL bir dille sorunlara da değinen bir düzyazı... Şemsi Belli'nin "Güzçiçeği" Ümit Yaşar Oğuzcan'ın "Mihriban'a Mektuplar"ı " gibi ama tam da öyle değil, Eski deyişle KISSALAR demek bana daha doğru geldi...

SORUMLU DEĞİL MİYİZ kıssasının tamamında çağdaşlık, objektiflik, toplumsal gerçekçilik ve sağlam bir deneysellik var. Dil akıcı, sürükleyici ve hatta sarıcı.

Güzelim Türkçe yazarın kaleminde benliğini, özünü bulmuş, kendine gelmiş.

Sayfa -7 "... Kuşkusuz annelerin ilkel ama candan türkülerini bileceklerdi, ama Boleroyu, Ayışığı sonatını da ısıkla çalacaklardı. Köylülüklerinden hiçbir yerde utanmayacaklardı. O bir başlangıçtı, kelebek bir kozadan çıkmaz mıydı? ... Geldiği kültürü dayatarak değil, onu aşarak, rahat, güvenli, elleri kolları fazla gelmeyen uygar insanlar olacaklardı. Camiye mayoyla, denize elbise ile girmeyeceklerdi..."

Yalın, basit. Ama çok Önemli bir saptama. Elbet bir sembol bunlar, camide, deniz de... Ama denize elbiseyle, paçalı tumanlarıyla giren köylülerin, denizinde pikniğin de, hatta hayatın da tadını kaçırdıklarını iyi yakalamış.

Sayfa -8" ... siz evrensel sosyalizmi bile köy giyneğine sokmayı başarıp giyinmişsiniz."

Buradaki "giynek" yöresel ağızlarda kullanılan üst-baş anlamındadır. Bir başka sayfada da "giyit" diyecektir. Elbise daha bizdendir oysa. Köken olarak Mevlâna Türk'tür ama Fars edebiyatına hizmet etmiştir.

Gökalp Kürt, Dilaçar Ermeni. Thomsen Hollândalıdır ama Türkçemize de en büyük hizmetleri bunlar vermişlerdir. Yazar, özünde köylücülük olup da sol kisveye bürünen ilkelleri caneviden vurarak sorguluyor. Tespit ve gözlemler sağlam olunca eleştiri de tutarlı ve sarsıcı oluyor.

İşçi sınıfının, kapitalizmin, kentleşmenin daha adil, emeğe saygı ve kamuyu ön plana alan alması gereken bir ideolojinin KÖYLÜLÜK elbisesi içine sığdırılıp "devrimci" diye sunulması maalesef Türk solunun en büyük açmazlarından, yanlışlıklarından birisi belki de başlıcasıydı.

Esasen önce köylüler devrimcilere karşı çıktı. Yadırgadı,korktu, düşman oldu ve onları ihbar etti. Kendinden saymadı hiç.

Sayfa-9 "...Ne arka mahallenin dev varoşlar olmaya dört nal gittiği düşünüldü ne de kentli olmanın insanın ulaşabildiği uygarlık ölçütlerinden biri olduğu..."

Kentli olmak uygarlığın temeli. Köy şartlarında bir medeniyetten söz edilemez ki. Bu antikçağda da böyledir. Orta, Yeni Çağda da.

İskenderiye'de de Ur ya da Atina da Alaca Höyük'de de. Kentli olmak uygarlığın temel kriteri. Bu tanım ve belirleme hem evrenseldir. Hem geçmişten gelece doğru akan bir sarmal, hem de dar solcu kafaların açmazıdır. Ortaasya'da atalarımızın komünal-göçebe ortak tüketim ve kadına değer verilmesini özmek, sosyalizmi kavrayamamaktır. Modern irticadır.

Hele tarım toplumunu. Sabanı, ahır kutsamak, devrimcilik değil hatta statükoyu korumak bile değil. Düpedüz gericiliktir. Suyu tersine akıtmaya çalışmak gibi beyhudedir.

Kentli olmadan, sanayileşmeden, endüstri toplumuna geçmeden, proletarya oluşmadan, sosyalist olmanın absürtlüğüdür.

Türkiye Cumhuriyetini endüstrileşmeyi kaçırmış bir toplumun aydın ve özellikle askeri erkânı kurdular. Tamamı da Osmanlı aydını, Osmanlı Paşası idi. Ortada ne burjuva, ne işçi vardı. Ağalıkla, köylülükle, illikle şehirli değil(yoktu ki zaten) değil genç devleti kuran idealist subaylar üstlendiler. Cumhuriyet, demokrasi, lâiklik gibi kavramları savunacak bir burjuva kentli olmadığı için askerler durumdan vazife çıkardılar. Kısaca erken doğum yapan devletin sancılarını yaşadık, yaşıyoruz özünde. 68 Kuşağı olarak bizler, olmayan proletarya-işçi sınıfının devletini kurmaya kalkıştık.

Oysa Türkiye daha kentli bir toplum bile olamamıştı. İnsanların yüzde 75 i köyde yaşıyordu. Şehirde yaşayanlarda köylülüktan kaçta kaç kurtulmuşlardı ki? Ve hala da Türkiye burjuva-kentli olamamıştır. Evet Türkiye'de çok ama çok zenginler var. Bunların parası malı mülkü çoktur ama kentli değillerdir. Burjuva hiç değillerdir. Kentte yaşasalar bile.

Bu zenginler cami yapımına milyarlarca verirler ama okula, hastaneye sanata zırnık bile koklatmazlar. Aynı bir giyim biçimleri, müzikleri, sanatları yoktur. Lâikliği çağdaş demokrasiyi savunmazlar. Hala lâhmacun İbo eksenindedirler.

Köylü kurnazlığını, rıyasını, çarpık ilişkilerini görmezden gelip şehrin doğası gereği, flört, dans, kadının toplumda yer bulması, lokantada yemek yemesini ahlâksızlıkla suçlarlar. Ama yetmişindeki zenginin 17 yaşında körpe bir kızla evlenmesini yeri gelir bir fazilet olarak sunarlar. Yazar bu pespayelikten kurtulamayıp, güzel ve fakat yakınlıkla anlatması yüreğini hem dağladı hem suladı! Sayfa -9"... Yerine ne koyacağımızı bulamadık. .." Okuryazar takımının değişmeyen yazgısı. Bu çok kötü diye değişmesini ister ama yerine ne koyacağını bilemez. Dolayısıyla da bu devrimcilik olmayıp anarşizme, kargaşaya gider.

Yerine ne koyacağımızı bulamadığımızdan değil. Maddi şartlar oluşmadan sahne alınca değirmenin gıcırdamasını kimse kaale almaz. Değirmenci de bildiğini öğütür.

Doğa gibi sosyal olaylar da boşluk kaldırmaz. O kendi dinamiklerini, jiletçi yaratır. Lâhmacunu matah bir şey diye pıvasaya sürer. Arabeski baş tacı eder. Evinin en pahalı vitrinine metre ile ölçüp ansiklopedi alır.→